

La TRM por infanoj

Dankon panjo, mia preferata beta-kontrolantino.

*Dankon Stéphane pro tiu mirinda TRM.
Esperante, ke mi ne mistraktis ĝian spiriton.*

Fontoj disponeblaj dum la publikado ĉe:
<https://github.com/cuckooland/Cuckooland-Project>
© Cuckooland 2016 (GNU General Public License V3)
ISBN 979-10-96089-00-0

Nota de la aŭtoro

Kiel infano, oni volas kompreni la mondon, kiu ĉirkaŭas nin. Oni starigas multajn demandojn. Kiel adoleskanto, oni ne plu starigas demandojn, oni furiozas... kaj oni parolas pri la « sistemo », kiun necesas ŝanĝi. Estas tute nature, estas tiel evidente, ke io ne rondiras. Kaj centre de la sistemo – sed ankaŭ de la plejparto de la homaj konversacioj –, estas tiu umo nomata mono...

Kiu kreas la monon, kaj por kiu? Intuicie, infano rapide komprenas tion: estas neniu justeco en tio, la mono estas videble ilo de povo, kiu troviĝas inter la manoj de kelkaj uloj. Tiam, ĉu oni povas paroli pri demokratio sen senti sin ridinda? Iuj ja kontentiĝas pri tio... miaflanke, mi neniam sukcesis, mono kaj demokratio formas paron, kiu rilatas al humiliga kaj neeltenebla farso.

La lernejo devus inviti la infanon ekhavi kritikan rigardon pri la mono, sed tio ne estas la kazo. Tamen estus materialo kun fundaj ideoj kiel la baza enspezo, la fandiĝantaj monoj, la lokaj monoj, la TRM... Kial ideoj tiel humanismaj, pozitivaj, kuraĝigaj, ne estas prezentitaj en lernejo? Estas tre domaĝe. Tiel naskiĝis la deziro prezenti la TRM al la gejunuloj.

CUCKOOLAND

La Teorio Relativa pri Mono

kun Eliza kaj ŝia amikino la fejno

speco maljusteco
tempo maljusteco

5

Kalkul-uno

6

Universala Dividendo

8

Kreskado
eksponecienco

9

La UD
kiefero

10
al la mezumo

6

Alifro

11
Universala Dividendo

6

Procento de la

12

Libera mano

7

Principio de simetrio

6

Principio de simetrio

7

La mezuma rezervo
kiefero

6

La mezuma rezervo

7

La mezuma rezervo

8

Rezervo de valoro

9

Rezervo de valoro

10

Rezervo de valoro

11

Rezervo de valoro

12

Rezervo de valoro

13

Rezervo de valoro

14

Rezervo de valoro

15

Rezervo de valoro

16

Rezervo de valoro

17

Rezervo de valoro

18

Rezervo de valoro

19

Rezervo de valoro

20

Rezervo de valoro

21

Rezervo de valoro

22

Rezervo de valoro

23

Rezervo de valoro

24

Rezervo de valoro

25

Rezervo de valoro

26

Rezervo de valoro

27

Rezervo de valoro

28

Rezervo de valoro

29

Rezervo de valoro

30

Rezervo de valoro

31

Rezervo de valoro

32

Rezervo de valoro

33

Rezervo de valoro

34

Rezervo de valoro

35

Rezervo de valoro

36

Rezervo de valoro

37

Rezervo de valoro

38

Rezervo de valoro

39

Rezervo de valoro

40

Rezervo de valoro

41

Rezervo de valoro

42

Rezervo de valoro

43

Rezervo de valoro

44

Rezervo de valoro

45

Rezervo de valoro

46

Rezervo de valoro

47

Rezervo de valoro

48

Rezervo de valoro

49

Rezervo de valoro

50

Rezervo de valoro

51

Rezervo de valoro

52

Rezervo de valoro

53

Rezervo de valoro

54

Rezervo de valoro

55

Rezervo de valoro

56

Rezervo de valoro

57

Rezervo de valoro

58

Rezervo de valoro

59

Rezervo de valoro

60

Rezervo de valoro

61

Rezervo de valoro

62

Rezervo de valoro

63

Rezervo de valoro

64

Rezervo de valoro

65

Rezervo de valoro

66

Rezervo de valoro

67

Rezervo de valoro

68

Rezervo de valoro

69

Rezervo de valoro

70

Rezervo de valoro

71

Rezervo de valoro

72

Rezervo de valoro

73

Rezervo de valoro

74

Rezervo de valoro

75

Rezervo de valoro

76

Rezervo de valoro

77

Rezervo de valoro

78

Rezervo de valoro

79

Rezervo de valoro

80

Rezervo de valoro

81

Rezervo de valoro

82

Rezervo de valoro

83

Rezervo de valoro

84

Rezervo de valoro

85

Rezervo de valoro

86

Rezervo de valoro

87

Rezervo de valoro

88

Rezervo de valoro

89

Rezervo de valoro

90

Rezervo de valoro

91

Rezervo de valoro

92

Rezervo de valoro

93

Rezervo de valoro

94

Rezervo de valoro

95

Rezervo de valoro

96

Rezervo de valoro

97

Rezervo de valoro

98

Rezervo de valoro

99

Rezervo de valoro

100

Rezervo de valoro

101

Rezervo de valoro

102

Rezervo de valoro

103

Rezervo de valoro

104

Rezervo de valoro

105

Rezervo de valoro

106

Rezervo de valoro

107

Rezervo de valoro

108

Rezervo de valoro

109

Rezervo de valoro

110

Rezervo de valoro

111

Rezervo de valoro

112

Rezervo de valoro

113

Rezervo de valoro

114

Rezervo de valoro

115

Rezervo de valoro

116

Rezervo de valoro

117

Rezervo de valoro

118

Rezervo de valoro

119

Rezervo de valoro

120

Rezervo de valoro

121

Rezervo de valoro

122

Rezervo de valoro

123

Rezervo de valoro

124

Rezervo de valoro

125

Rezervo de valoro

126

Rezervo de valoro

127

Rezervo de valoro

128

Rezervo de valoro

129

Rezervo de valoro

130

Rezervo de valoro

131

Rezervo de valoro

132

Rezervo de valoro

133

Rezervo de valoro

134

Rezervo de valoro

135

Rezervo de valoro

136

Rezervo de valoro

137

Rezervo de valoro

138

Rezervo de valoro

139

Rezervo de valoro

140

Rezervo de valoro

141

Rezervo de valoro

142

Rezervo de valoro

143

Rezervo de valoro

144

Rezervo de valoro

145

Rezervo de valoro

146

Rezervo de valoro

147

Rezervo de valoro

148

Rezervo de valoro

149

Rezervo de valoro

150

Rezervo de valoro

151

Rezervo de valoro

152

Rezervo de valoro

153

Rezervo de valoro

154

Rezervo de valoro

155

Rezervo de valoro

156

Rezervo de valoro

157

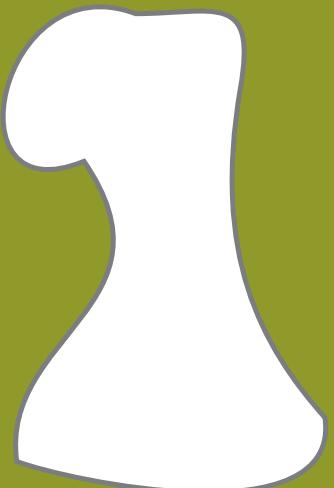
Rezervo de valoro

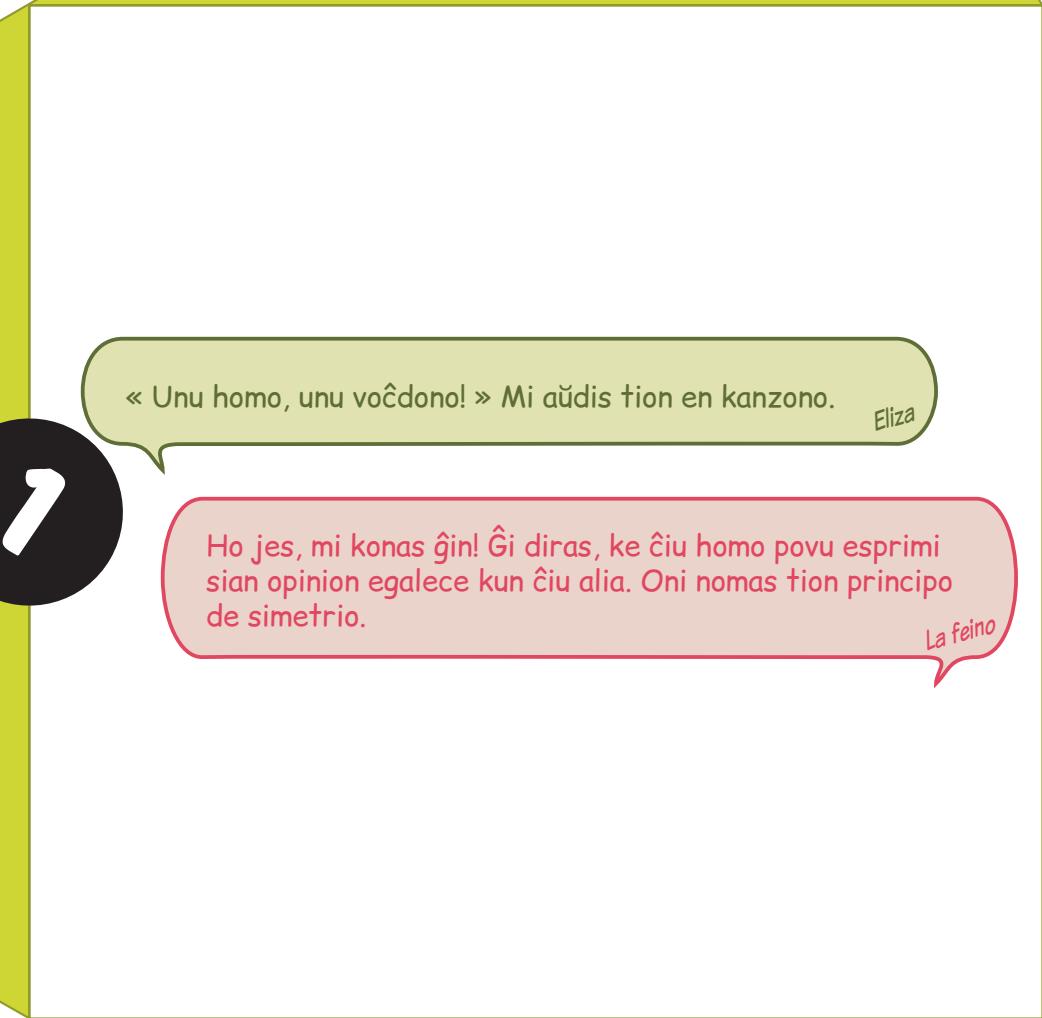
158

Rezervo de valoro

159

Princípo de simetria

2

Mi konas la simetriojn: kiam oni rigardas en spegulo, oni diras al si, ke se oni povus interŝanĝi la refleksion kun la reala mondo, oni ne vidus la diferencon. Pro tio, oni diras, ke estas simetrio.

Eliza

Oni retrovas tiun principon de simetrio en multaj proverboj. Vi certe konas tiun ĉi: « Ies libereco ĉesiĝas, kie komenciĝas alies libereco. »

La feino

Jes! Kaj mi konas alian, tre gravan: « Ne faru al aliuloj, kion vi ne volus, ke oni faru al vi. »

Eliza

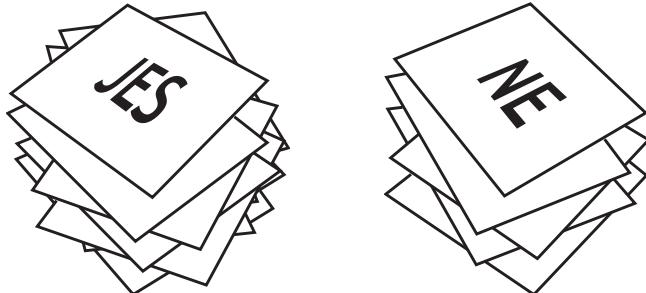
3

Kiam la homoj grupe laboras provante konformiĝi al tiuj principoj de simetrio, oni parolas pri demokratio. « Unu homo, unu voĉdono », tio estas kanto, kiu festas la demokration.

La feino

Kelkfoje, panjo iras baloti: oni petas ĉiujn iri en lokon por respondi « JES » aŭ « NE » al demando... aŭ por doni la nomon de iu, kun kiu oni konsentas...

Eliza

Jes, dank'al tiu eta paperpeco, kiun oni nomas balotilo, ili
esprimas sian opinion. Sed ŝajnas, ke vi trovas tion ridinda?

La feino

Iomete, jes... panjo diris, ke tio utilas al nenio! Si diras,
ke la mono regas la mondon.

Eliza

4

Efektive, la mono estas konstante uzata, pri ĉiaj temoj,
dum la baloto estas uzata unufoje de tempo al tempo,
kaj nur pri kelkaj temoj.

La feino

La kanzono devus diri « Unu homo, unu monbileto », sed
tio estas stulta, oni ne disdonas monbileton, samkiel oni
disdonas balotilon.

Eliza

5

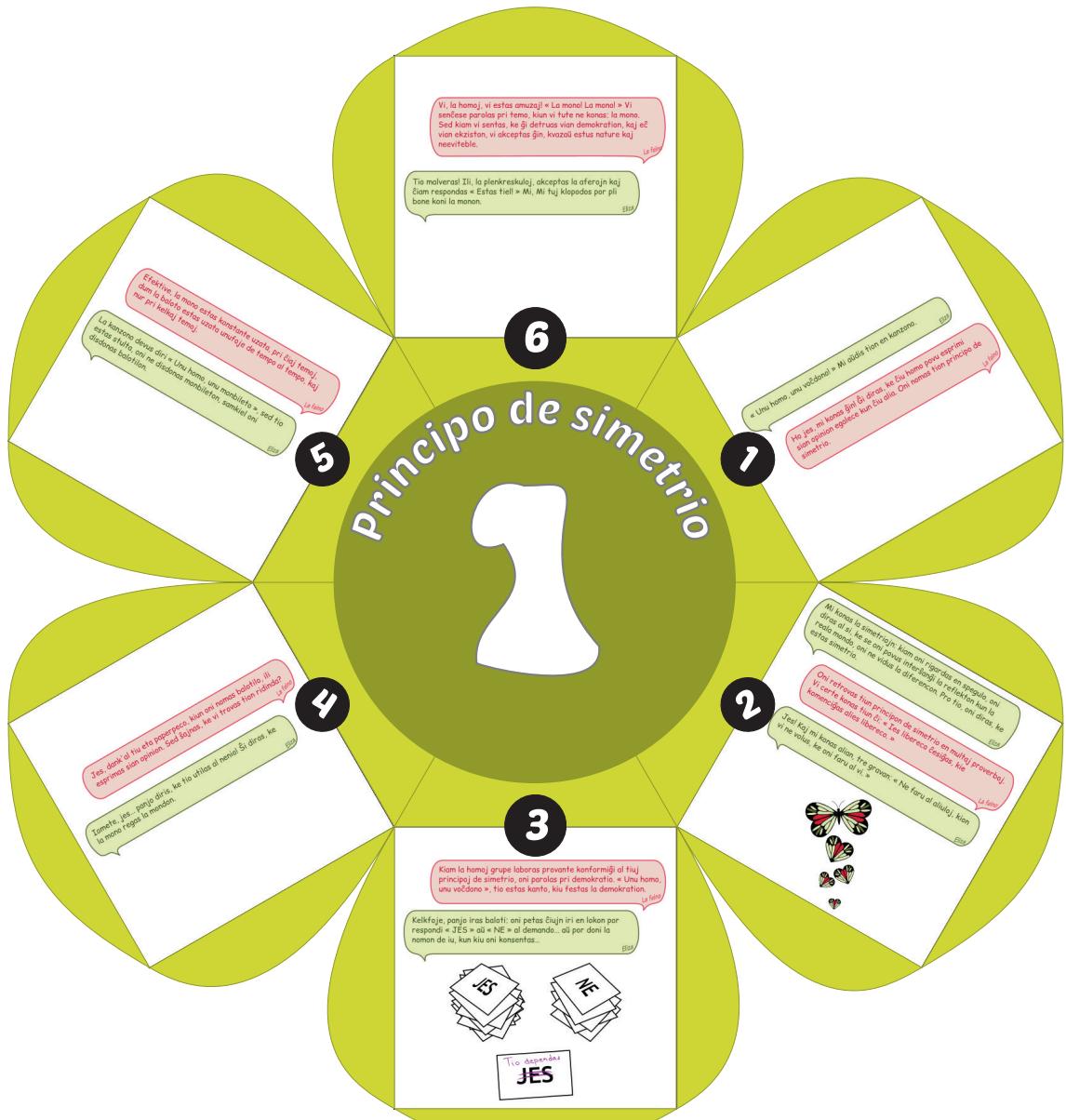
Vi, la homoj, vi estas amuzaj! « La mono! La mono! » Vi senĉese parolas pri temo, kiun vi tute ne konas: la mono. Sed kiam vi sentas, ke ĝi detruas vian demokration, kaj eĉ vian ekziston, vi akceptas ĝin, kvazaŭ estus nature kaj neeviteble.

La feino

Tio malveras! Ili, la plenkreskuloj, akceptas la aferojn kaj ĉiam respondas « Estas tiel! » Mi, Mi tuj klopodos por pli bone koni la monon.

Eliza

6

1

Mi legis, ke se oni kunigus ĉiujn eŭrojn de la mondo,
oni nombrus 10 milionojn da milionoj de ili.

Eliza

Jes, tion oni nomas la mona maso.

La feino

Tio grandegas! 10 sekvata de dek du nuloj!

Eliza

Unu miliono da milionoj, estas biliono. Estas do 10 bilionoj
da eŭroj.

La feino

10 000 000 000 000 000

2

Kaj vi, kiom da eŭroj vi havas?

La feino

Mi havas 10 eŭrojn. Tio estas la poŝmono, kiun donas al mi panjo ĉiusemajne.

Eliza

Tiu poŝmono, tion oni nomas enspezo. Vi povas stoki ĝin, konsistigi tion, kion oni nomas rezervo. Laŭ vi, 10 eŭroj, ĉu tio estas granda rezervo?

La feino

3

Tio dependas... Kiam mi havas 10 el 10 en lernejo, tio multas!
Eliza

Male, kiam vi havas 10 el 20, tio ne multas.

La feino

Jes, sed se ĉiu ĉiuj aliaj havas 5, havi 10 ne tiom malbonas!

Eliza

Vi devas elekti tion, kion oni nomas referenco, tio estas uzi ion por orientiĝi kompare kun ĝi.

La feino

Mi legis, ke ni estas 330 milionoj uzantaj la eŭron, necesus vidi, kion mi havas kompare kun ili.

Eliza

4

Oni povas kalkuli, kion valorus disdonon de la eŭroj laŭ egalaj partoj inter ĉiuj el vi.

La feino

Tio estas serĉi, kiom estas 10 milionoj da milionoj dividitaj per 330 milionoj.

Eliza

5

$$\begin{array}{r}
 10\,000\,000 \\
 - 9\,\overset{+1}{9}\,0 \\
 \hline
 100\,0 \\
 - 9\,\overset{+1}{9}\,0 \\
 \hline
 1\,000 \\
 - 9\,\overset{+1}{9}\,0 \\
 \hline
 10
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 330 \\
 \hline
 30303
 \end{array}$$

Tio estas iom pli ol 30 mil eŭroj por ĉiu persono.

Eliza

Vi estas do for de la mezuma rezervo.

La feino

Mi tuj parolos pri tio al panjo por peti plialtiĝon de poŝmono!

Eliza

6

La mezuma rezervo 2 kiel referenco

6

Tio estas iam pli ol 30 mil eŭroj por ĉiu persono.
Ela
Vi estas de for de la mezuma rezervo.
Le feliĉo
Mi tuj parolas pri tio al panjo por peti pliafliĝon de poŝmondo.

1

Mi legis, ke se oni lunigas ĉiujn nigrumojn de la mondo, oni numeroj 30 milionojn da milionoj de ili.
Le feliĉo
Jes, hion oni nomas la mona meso.
Ela
Tio grandegolis 10 sekundojn de dek du nuloj!
Le feliĉo
Unu miliono da milionoj, estas biliono. Estas de 10 bilionoj de eŭroj.

2

Kaj vi, kiam do objekti vi havas?
Le feliĉo
Mi havas 10 aliron. Tio estas la poŝmondo, kiun donas al mi poŝmondo. Tio oni nomas atopezo. Vi povas steki ĝin, kiam vi havas rezervon. Tiu poŝmondo, kiam oni nomas atopezo, Vi povas steki ĝin, kiam vi havas rezervon. Tiu poŝmondo, kiam oni nomas atopezo, Vi povas steki ĝin, kiam vi havas rezervon. Tiu poŝmondo, kiam oni nomas atopezo, Vi povas steki ĝin, kiam vi havas rezervon.

5

$$\begin{array}{r} 10,000,000 \\ - 9,90 \\ \hline 100 \\ - 99 \\ \hline 100 \\ - 99 \\ \hline 10 \end{array}$$

On povas kalkuli, kiam valoro dividita de la eŭroj (kiel egaloj) per 330 milionoj, kiam estas 10 milionoj da milionoj dividitaj

4

Vi devas elekti tio, kiam oni nomas referenco. Tie estas uzi ion por orientiĝi tempore kiam gi
Mi legis, ke se oni lunigas ĉiujn nigrumojn de la mondo, oni
viu, kiam ni havas kompare kun ili.

3

Tio dependas.. Kiam mi havas 10 el 10 en lernejo, tio multas!
Ela
Male, kiam vi havas 10 el 20, tio ne multas.
Le feliĉo
Jes, sed se ĉiuj aliaj havas 5, havi 10 ne tiom malbonas!

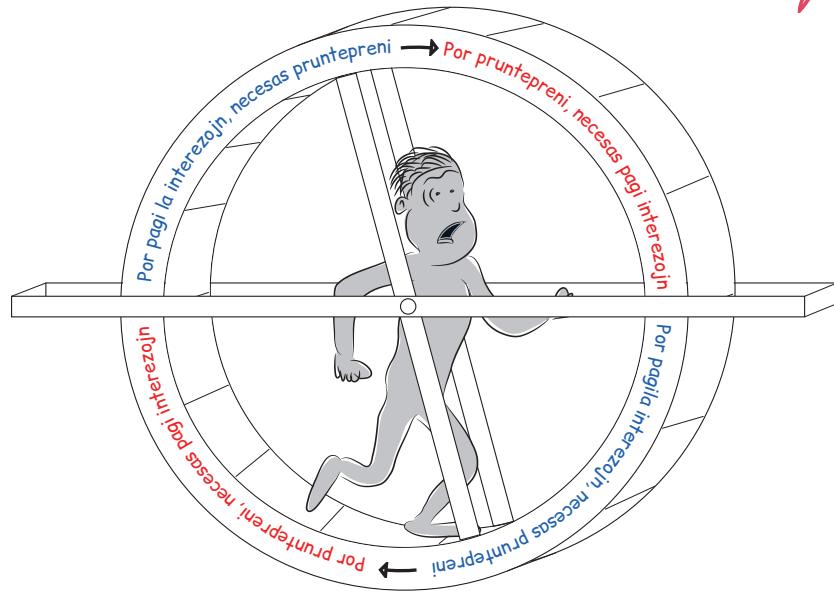
Panjo klarigis al mi: se vi bezonas monon, vi devas pruntepreni ĝin, kaj poste redoni ĝin iom post iom, sed redoni dufoje pli da ĝi.

Eliza

Jes, iuj havas tiom da mono, ke ili povas pruntedoni el ĝi kaj postuli, ke oni krome redonu al ili tion, kion oni nomas interezoj.

La feino

1

Sed tiām, la riĉuloj estas pli kaj pli riĉaj, kaj la malriĉuloj pli kaj pli malriĉaj!

Eliza

Oni nomas tion malvirtaj cirkloj. Tio tute ne estas sistemo, kiu logas ĉiujn al egala povo.

La feino

2

Ju pli facile mi havas monon,
des pli da influo mi havas.

Ju pli da influo mi havas,
des pli facile mi havas monon.

Ju malpli da influo mi havas,
des malpli facile mi havas monon.

Ju malpli facile mi havas monon,
des malpli da influo mi havas.

3

Mi imagas en lernejo: se oni havas mezumon sub 10, tiam la sekvantan monaton oni havas 0 kiel punon...

Eliza

Kompreneble, la ŝancoj repasi super la mezumon estas pli malaltaj pro tiu puno.

La feino

Monato 1

Noto 1: 8/20
Noto 2: 9/20
Noto 3: 10/20
Noto 4: 11/20

Sumo: 38/80
Mezumo: 9.5/20

sub 10
do puno!

Monato 2

Puno: 0/20
Noto 1: 11/20
Noto 2: 11/20
Noto 3: 11/20
Noto 4: 12/20

Sumo: 45/100
Mezumo: 9/20

dum sen puno...
Mezumo: 11.25/20

... dum tiuj, kiuj havas mezumon super 10 ricevas 20 el 20 kiel rekompenco!

Eliza

La risko malsupreniri sub la mezumon estas pli malalta pro tio rekompenco.

La feino

Monato 1

Noto 1: 11/20
Noto 2: 11/20
Noto 3: 11/20
Noto 4: 12/20

Sumo: 45/80
Mezumo: 11.25/20

super 10
do rekompenco!

Monato 2

Rekompenco: 20/20
Noto 1: 8/20
Noto 2: 9/20
Noto 3: 10/20
Noto 4: 11/20

Sumo: 58/100
Mezumo: 11.6/20

dum sen rekompenco...
Mezumo: 9.5/20

4

3

Fakte, la plej riĉaj estas kuraĝigitaj ne tro elspezi, konservi tion, kion oni nomas kapitalo, por profiti de la mono, kiun ili ricevos pruntedonante ĝin.

La feino

Sed la malplej riĉaj estas ankaŭ kuraĝigitaj ne tro elspezi, pro timo poste nesufiĉe havi!

Eliza

5

Ja estas tiel. Oni diras, ke la mono estas rezervo de valoro. Tamen ĝi ankaŭ estas supozata peranto de interŝanĝo!

La feino

Jes, la celo de la mono estas, ke ĝi estu interŝanĝita! Tio estas granda kontraŭdiro. Mi demandas min, ĉu oni povas solvi tiun problemon.

Eliza

Necesas pripensi tion! Ĉar la riĉuloj samkiel la malriĉuloj estas kaptitaj en tiuj malvirtaj cirkloj: ili estas devigataj al konkuro ĉiam pli perfonta kaj detruema...

La feino

6

A red circular seal with a thick white border. Inside, the words "Rezervo de valoro" are written in a white, sans-serif font along the top curve, and "peranto de interŝanĝo" are written along the bottom curve. In the center is a large, bold, white number 3.

3

Mi imagas en lernejo: se ani havas mezumon sub 10, tiem la sekvantan monaton oni havas 0 kiel punon...

Kompreneble, la ŝancoj repasi super la mezumon estas pli malaltaj pro tiu puno.

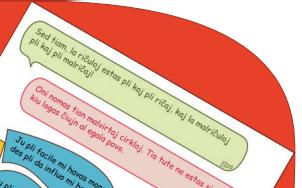
Monato 1
Nota 1: 8/20
Nota 2: 9/20
Nota 3: 10/20
Nota 4: 11/20
Sumo: 38/80
Mezumo: 9,5/2
sub 10
do punol

Menato 2	
Puno:	0/20
Nota 1:	11/20
Nota 2:	11/20
Nota 3:	11/20
Nota 4:	12/20
Sumo:	45/100
Mezumo:	9/20

1

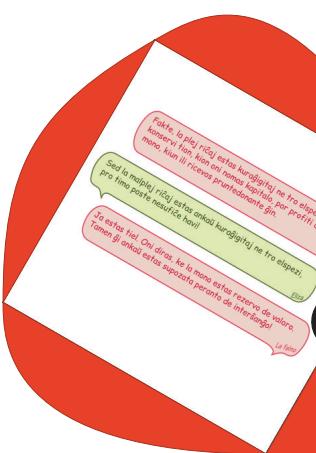

Parlo klarnetos al mi, se vi becozes monen, li devas
pruntegas en gis, nej pos e redos gis nom post ion, sed
redoni dutej pui de gis.

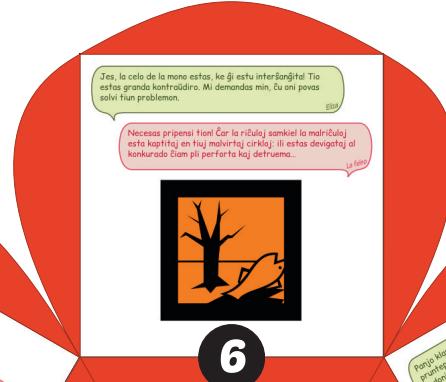

4

5

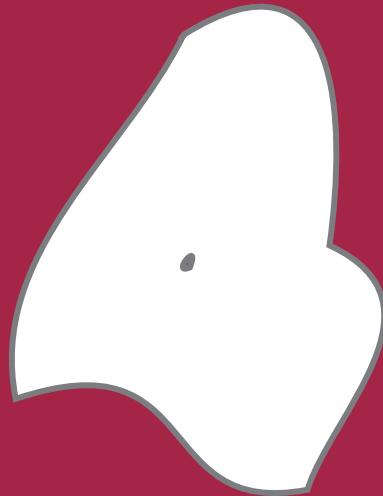

6

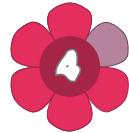

estas granda kontraŭdiro. Mi demandas min, ĉu oni povas solvi tiun problemon.

Enspezo

kiel referenco

1

Kaj tiu ĉi bela libro, kiun vi havas ĉi tie, kiom ĝi kostis?

La feino

Ĝi multekostis! 30 eŭrojn! 3 semajnojn da poŝmono!

Eliza

2

Vi diras, ke ĝi multekostis, ĉar vi komparas ĝian prezon
kun la valoro de via poŝmono.

La feino

Kompreneble, se oni komparas ĝin kun la mezuma rezervo
de 30 mil eŭroj, ĝi ne multekostas!

Eliza

3

Vi ĵus ekreliefigis du vidpunktojn, du referencojn.

La feino

La unua estas tiu, kiam mi komparas la prezon kun mia
poŝmono...

Eliza

... kaj la dua estas tiu, kiam vi komparas la prezon kun la
mezuma rezervo de mono, 30 mil eŭroj. Ĉu unu el la
vidpunktoj ŝajnas al vi pli bona ol la alia?

La feino

Mi ne scias. Ekzemple, en lernejo, se mi havas la noton 10, mi emas scii, kiom ĝi valoras kompare kun tiu de la aliaj infanoj...

Eliza

Jes, vi kalkulos la mezumon de la notoj de la aliaj infanoj, kaj vi komparos ĝin kun via noto.

La feino

4

Sed tio interesas min scii, kiom ĝi valoras kompare kun miaj notoj de la aliaj tagoj...

Eliza

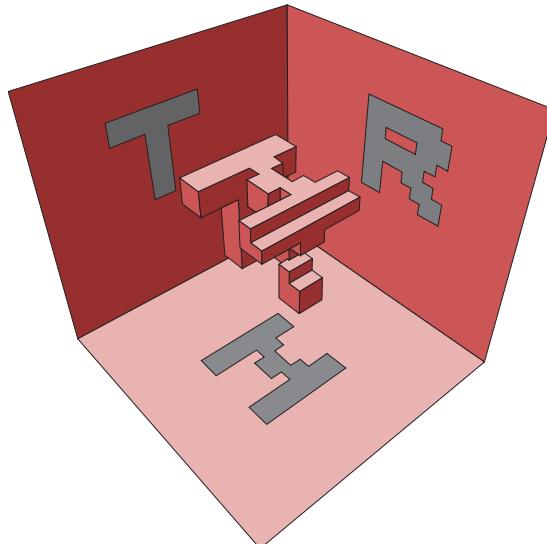
Fakte, mi ne kompresas, kial oni favorus unu el la vidpunktoj, ambaŭ estas interesaj!

Eliza

Tio veras. Tamen, vi povos kontroli ĉirkaŭ vi, preskaŭ neniu konas la mezuman rezervon de mono.

La feino

5

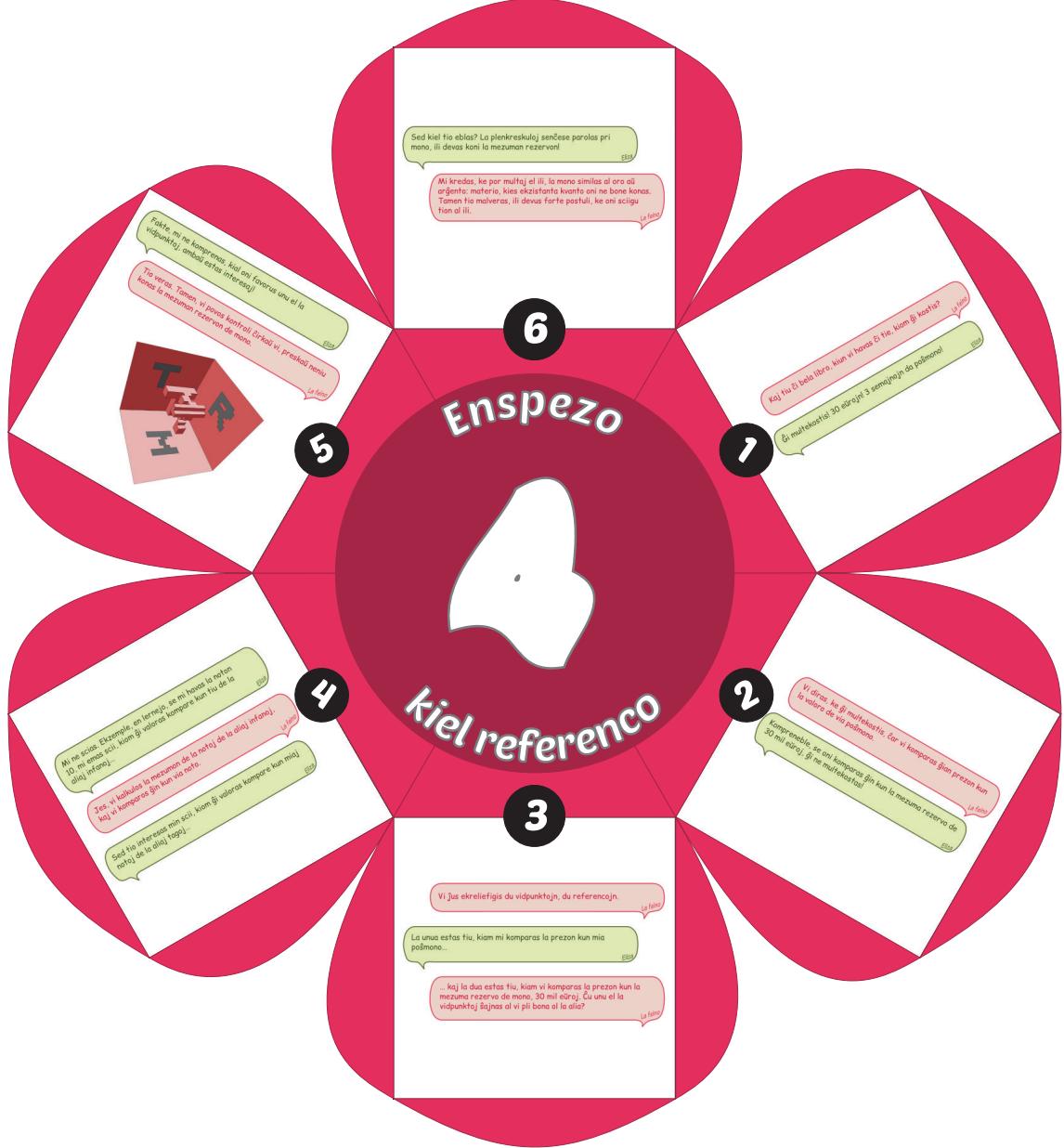

Sed kiel tio eblas? La plenkreskuloj senĉese parolas pri mono, ili devas koni la mezuman rezervon!

Eliza

Mi kredas, ke por multaj el ili, la mono similas al oro aŭ arĝento: materio, kies ekzistanta kvanto oni ne bone konas. Tamen tio malveras, ili devus forte postuli, ke oni sciigu tion al ili.

La feino

kalkul-unuo

Mi legis, ke la kvanto de eŭroj ekzistantaj grandigas
jaron post jaro.

Eliza

1

Efektive. Precipe inter 2000 kaj 2010, la mona maso
duobligis.

La feino

2

Estas iom tiel. Sed rimarku du aferojn...

La feino

Sekve, ankaŭ la mezuma rezervo duobligis... Iom kvazaŭ en 2000 la baremo de la notoj estus ĝis 10, poste ĝis 11 en 2001, kaj tiel plu, por fine esti ĝis 20 en 2010.

Eliza

3

Unue, la mon-kreado ne sekvas tiun regulan ritmon laŭ la tempo. Estas abruptaj variadoj.

La feino

Kvazaŭ en 2006 la notoj ankoraŭ estus ĝis 13, kaj poste abrupte en 2007 ili estus ĝis 18...

Eliza

4

Se oni volas kompari noton rilate al la antaŭaj notoj,
tiam estas komplike!

Eliza

Oni parolas pri tempa malsimetrio.

La feino

Due, tiuj kreadoj estas faritaj de kelkaj personoj konataj nur de kelkaj aliaj.

La feino

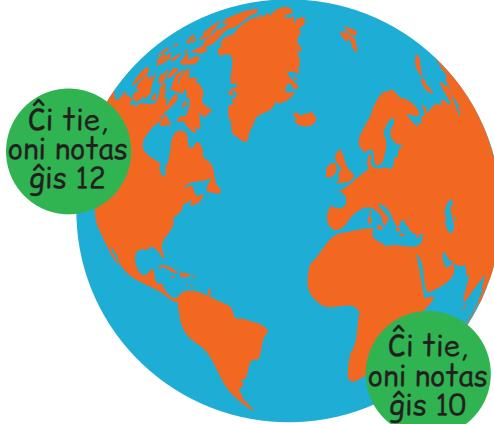
Iuj notas ĝis 10, dum aliaj notas ĝis 12, kaj oni ne scias tion? Sekve, noto povas ŝajni grandega, dum ĝi ne estas tia!

Eliza

Jes. Kaj tial iuj prezoj povas ŝajni tre altaj, sed fakte ili ne tiom altas. Oni tiam parolas pri vezikoj... kaj pri spacaj malsimetrioj.

La feino

5

Estas ruze! Oni eĉ ne plu bezonas kopii sian najbaron pro friponi!

Eliza

Oni ridus pri tio, se la konsekvencoj ne estus tiel dramaj.
Ĉar mono devus esti fidinda kalkul-unuo.

La feino

Tio veras, kiel oni povas akcepti mezuri ion per
okulvitroj tiel deformantaj?

Eliza

Dika? aŭ... eta?

6

Kalkul-unuo

5

3

Unue, la mon-kreado ne sekvas tiun regulon ritmon laŭ la tempo. Estas abruptaj variaĵoj.

Kvazaŭ en 2006 la notej ankorau estus $\hat{y} = 13$, kaj poste abrupte en 2007 ili estus $\hat{y} = 18$...

2

Sekve, naskis la mezuma rezerva duobligo. Iam naskis en 2000 la tempo de la parto estis $\hat{y} = 10$, poste $\hat{y} = 11$ en 2001, kaj tial pli poste ĝis 2009 ĝis $\hat{y} = 20$ en 2010.

Estas iom *iel*. Sed rimarku kiun aferojn...

1

Mi legis, ke la aŭento de eŭroj akuzis la grandigitajn ŝeldojn post jaro.

Elektive. Precipe inter 2000 kaj 2010, la mona massa

6

Dika? aŭ... eta?

Estas ruzel Oni eĉ ne plu bezonas kopii sian najbaron pro frapon!

Oni ridus pri fio, se la konsekvencoj ne estas tiel dramaj. Ĉar mono devas esti fidinda kalkul-unuo.

Tie veras, kiel oni povas akcepti mezurijn por okulvitraj tiel deformantaj?

5

Dua, tie kreskis estas fortaj de kelkaj personoj kontraŭ por de kelkaj aliaj.

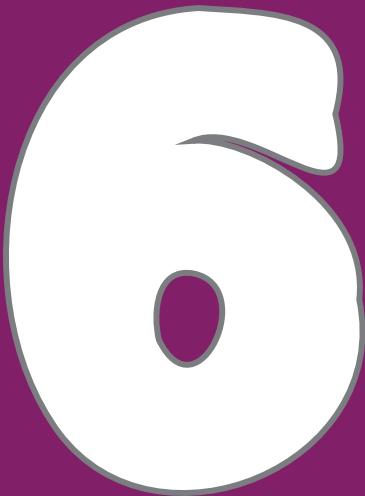
Estas noto ĝis 10, dum aliaj notas ĝis 12, kaj oni ne agas tiam. Seke, noto ĝis 10. Sed tiam grandegi, dum ĝi ne estas tio ĝis 12. Tiam ofte. Oni jam parolas pri vezendo... kaj pri spaco...

4

Se oni volas kompari noton-natan ol la antaŭaj notoj, tiam estas komplikaj.

Oni parolas pri tempo multimediotrino.

Spaca maljusteco

Tempa maljusteco

Estus multe pli simple, se la kvanto de eŭroj ne
ŝanĝigus. Ĉiu scius, ke la mezuma mon-rezervo estas
30 mil eŭroj, kie ajan ĝi estas, kaj kiam ajan ĝi servas.

Eliza

1

Efektive, noti ĝis 5, poste ĝis 10, poste ĝis 20... Tio estas
iom ĝena! Estus pli simple noti ĉiam ĝis 20. Tamen...

La feino

2

Origine, ĉu vi scias, kiu kreis la monojn?

La feino

Mi pensas, ke tre kleraj homoj kreis ilin. Oni devis uzi tiujn monojn, kaj por havi monon, necesis doni ion kiel interŝanĝon.

Eliza

3

Ĉu ne estus pli juste krei ĝin kaj disdoni ĝin laŭ egalaj partoj, kion oni nomas konformiĝi al spaca simetrio?

La feino

Jes ja, kompreneble, sed tio jam okazis, oni ne plu povas fari ion pri tio!

Eliza

Ne, tiu maljusteco ne apartenas al pasinteco, ĝi daŭradas...

La feino

Ĉu vi kaj ĉiu j, kiuj naskiĝos, ricevos 30 mil eŭrojn?

La feino

Ne, estas vere... kaj ne estas juste... Malgraŭ ĉio, eble
estas rimedo, por ke ni ricevu tiujn 30 mil eŭrojn, kaj ke la
ĉioma kvanto de eŭroj restu la sama?

Eliza

4

6

Kiamaniere? Ĉu prenante la 30 mil eŭrojn al aliaj personoj por doni ilin al vi?

La feino

Jes, same kiel Kapuĉa Robĉjo, prenante de la riĉuloj por doni al la malriĉuloj.

Eliza

5

Nur fidi kelkajn homojn por restarigi la justecon, tio
ĉajnas al mi riskema.

La feino

Eble ni povus trovi lertaĵon, kiuj helpus nin...

Eliza

Spaca maljusteco

6

Tempo maljusteco

3

„Cu ne estus pli justa krei ĝin kaj disdoni ĝin laj egala parto, kion oni nomas konformigii al spaca simetrio?“

„Jes ja, kompreneble, sed tio jam okazis, oni ne plu povas fari ion pri ti!“

„Ne, tiu maljusteco ne apartenas al posimteco, ĝi daŭradas...“

2

1

„Estas multe el simple, se mi havis de aliaj ne ŝanĝiĝas.
Ciu scias, en la meama maniero, ĝi servas.“

„Efektive, mi tio ĝi poaste ĝis 10. poaste ĝis 20. Tio estas
komence!“

5

„Kiamaniere? Ĉi prenante ĝi 30 mil eŭrojn al aliaj personoj
por doni ilin al vami?“

„Jes same kiel impulta Rabdo, prenante de la riĉuloj por
doni al la malriĉuloj.“

6

„Nur fidu kekkajn homojn por restarigi la justacon, tio Ŝajnas
al mi riskema.“

„Eble ni povus trovi iertaĵon, kiu helpus nin...“

„Orgine, ĉu vi gradi ĉiuj kreis la monaj?“

„Mi pensas, ke fraktoj kaj kresoj kresas ĉiun. Oni devas uzi tujn
monaj, kaj por havi monan recesion don oni kiel
interagadon.“

Universala Dividendo

Tiam ni pligrandigu la nombron de eŭroj... kaj ĉiufoje ni kundividu tiujn novajn eŭrojn inter ni ĉiuj! Iel kvazaŭ oni repagus al ni iom post iom la 30 mil eŭrojn, kiujn ni rajtas.

Eliza

Efektive, tion necesas fari por konformiĝi ne nur al spaca simetrio, sed ankaŭ al tio, kion oni nomas tempa simetrio.

La feino

2

Oni povus diri, ke ĉiu ricevu po 10 eŭrojn ĉiusemajne?
Estus kiel mia poŝmono fakte!

Eliza

Ĉu estas multe, 10 eŭroj?

La feino

3

Kompare kun 30 mil eŭroj, tio ne multas, sed tio okazos
ĉiusemajne, do pro la tempo...

Eliza

Ĝuste! Ne forgesu, ke vi decidis regule grandigi la monan
mason, tiel ke ĉiu ricevu sian justan parton de mono!

La feino

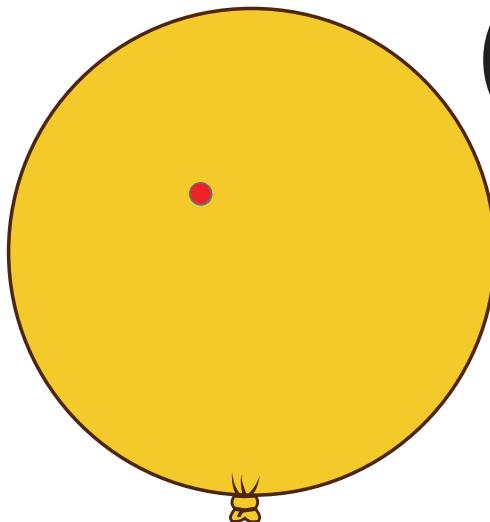
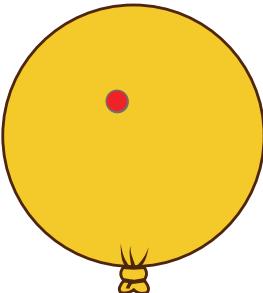
Jes, mi vidas la problemon: 10 eŭroj, kompare kun la kvanto de eŭroj, kiu senĉese grandigas, tio estas malpli kaj malpli... kiel konfeto sur ŝvel-balono, kiu ŝajnus pli kaj pli eta, kiam la balono ŝveligas.

Eliza

Anstataŭ 10 eŭrojn, ni uzu tion, kion oni nomas relativa valoro: 10 el 100, notita 10%, tio signifas, ke por 100 ekzistantaj eŭroj, oni kreas 10 novajn eŭrojn.

La feino

4

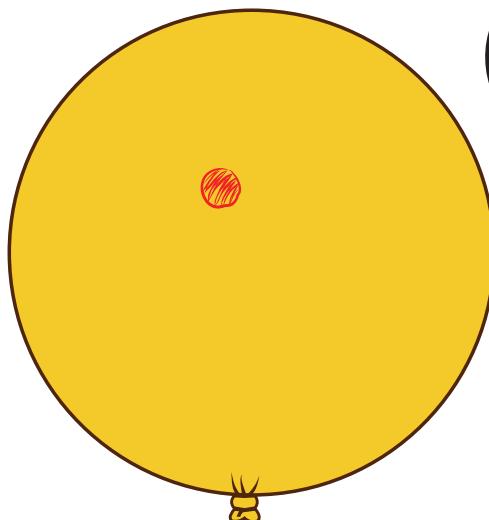
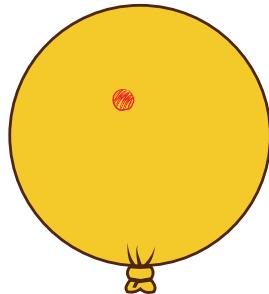
On rigardas la kvanton de eŭroj, kiu(j) jam ekzistas, oni kreas novajn eŭrojn, 10 el 100, poste ĉiu ricevas egalan parton de tiuj novaj eŭroj. Kaj oni faras tion ĉiusemajne.

Eliza

Ĉi-foje, 10%, kompare kun la mona maso, kiu senĉese grandiĝas, tio estas kiel konfeto desegnita sur ŝvel-balono, kaj kiu ŝajnus grandiĝi samtempe kiam la balono ŝveliĝas.

La feino

5

Jes! Kaj tio ja justas!

Eliza

Tiu enspezo, kiun ĉiuj rajtas, havas nomon, oni nomas
ĝin UD. La vorto UD estas fakte mallongigo de pli
komplika nomo: Universala Dividendo.

La feino

6

Universala Dividendo

6

1

2

3

Kompare kun 30 mil eŭroj, tio ne multas, sed tio okazos ĉiusemajne, da pro la tempo...

Ĝustel! Ne forgesu, ke vi decidis regule grandigi la monan mason, tiel ke ĉiu ricevu sian justan parton de monoj!

On rigardera le kwanten de euroj, kaj jam ekzistas oni kreskaj novajn paroj. Iu el 100 postas oni ricevas reglam parton kaj novajn cirkloj. Kaj oni faras ion clausum.

En fajlo 10%, kompare kiel kontro ĉe desegnitaj sur ĉiuj horloĝoj, kaj kiu ŝajnas grandigi.

Le filmo

Jes! Kaj tio ja justas!

Tiam ni plugindaga la nombrado de straza - kiu布吉街 ni
kuniginda gali ben mejojn estrar en ferri ni 布吉铁 kia kauzis oni
respegu gali ben post gali - 30 mil straßen, kiuji ni roj ties. 布吉

Efective, Non necessita Forti porto kontoromig kiel sur di spaco
simifrio, sed ondoj di Ha, kion on nomas tempo amefrio.

Jes m' vidas la problemón 10 euró, kompre kun la kvanto
de eurjo, kiu senigas grandege, kiu estas multigi kaj
multigi, kiel kontra sur la ŝat-balon, kiu agnos ĝis kaj pli
ekiam ĉi balono atingas.

Averaĝo 100 euroj en uro han kion oni nomas relativa
ekzaktaĵo euroj, on kreas 100 nesimilajn eurojn.

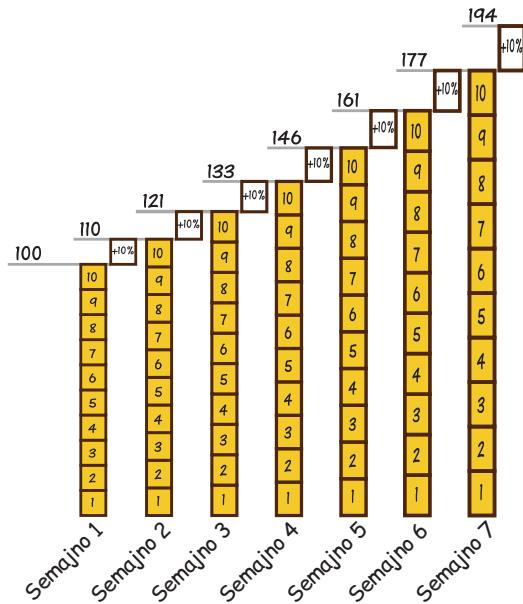

10 el 100, estas oportune, tio kongruas kun divido per 10, necesas nur ŝovi la komon! Por 100 eŭroj, oni kreas po 10; unu semajnon poste, por 110, oni kreas po 11; du semajnojn poste, por 121, oni kreas po 12,1.

Eliza

Rigardu tiun ĉi elastan bendon: se oni plilongigas ĝin per 10% ĉiusemajne, ĝia longeco estos preskaŭ duobla la sepan semajnon. Oni diras, ke tia rapida kreskado estas eksponenciala.

La feino

7

2

Mi imagas, en lernejo, se oni ŝanĝus ĉiusemajne la baremon de la notoj... kvankam oni scius tion, tio estus malfacile sekvebla!

Eliza

Ne estas kialo por krei monon tiom ofte. Se oni faras tion nur ĉiun jarkomencon, oni daŭre larĝe konformiĝas al la tempa simetrio.

La feino

3

La unuan jaron, 10% da novaj eŭroj estas kreitaj, tio estas 1 biliono da eŭroj. Ĉiu ricevas egalan parton el tio... La divido similas al tiu farita ĵus antaŭe! Tio estas iom pli ol 3 mil eŭroj kiel poŝmono por ĉiu persono.

Eliza

Oni diras, ke estas kunkreado de 10% da nova mono. La sekvantan jaron, estos denove kunkreado de 10% da mono,

La feino

$$\begin{array}{r}
 1\ 000\ 000 \quad | 330 \\
 - \underline{990} \\
 \hline
 10\ 00 \quad | 3030 \\
 - \underline{9\ 90} \\
 \hline
 100
 \end{array}$$

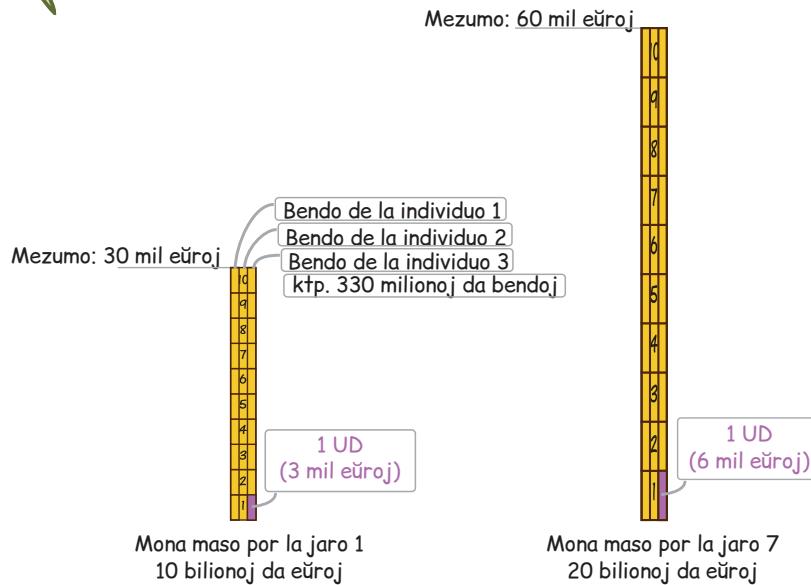
Ni rekonsideru nian elastan bendon: ni diru, ke ĝia surfaco simbolas la monan mason. Oni dividus ĝin laŭ etaj samlarĝaj bendetoj, po unu por ĉiu persono. Ni desegnu la bendetojn por 3 individuoj anstataŭ la 330 milionoj, estas pli facile.

La feino

Ĉiu bendeto kongruas kun la mezumo, 30 mil eŭroj. Kaj 10% el bendeto, tio kongruas kun la UD, 3 mil eŭroj. 7 jarojn poste, la bendo-longeco estos duobla. Do la kvanto de eŭroj, sed ankaŭ la mezumo kaj la UD duobligas ĉiun 7-an jaron!

Eliza

4

Efektive, ĉio duobliĝas, se oni mezuras per eŭroj... Sed oni povas ankaŭ esprimi ĉion laŭ nombro de UD.

La feino

Jes, iel kiel mia libro valoras tri poŝmonojn, ni rigardu kion valoras la ĉioma kvanto de mono laŭ nombro de UD.

Eliza

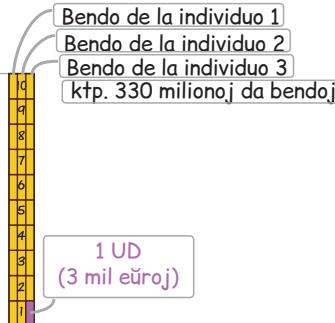
Sur la desegno, oni vidas, ke la mezumo valoras 10 violajn rektangulojn, tio estas 10 UD, nun aŭ 7 jarojn poste.

La feino

Mezumo: 60 mil eŭroj
= 10 UD

Mezumo: 30 mil eŭroj
= 10 UD

Mona maso por la jaro 1
10 bilionoj da eŭroj

Mona maso por la jaro 7
20 bilionoj da eŭroj

5

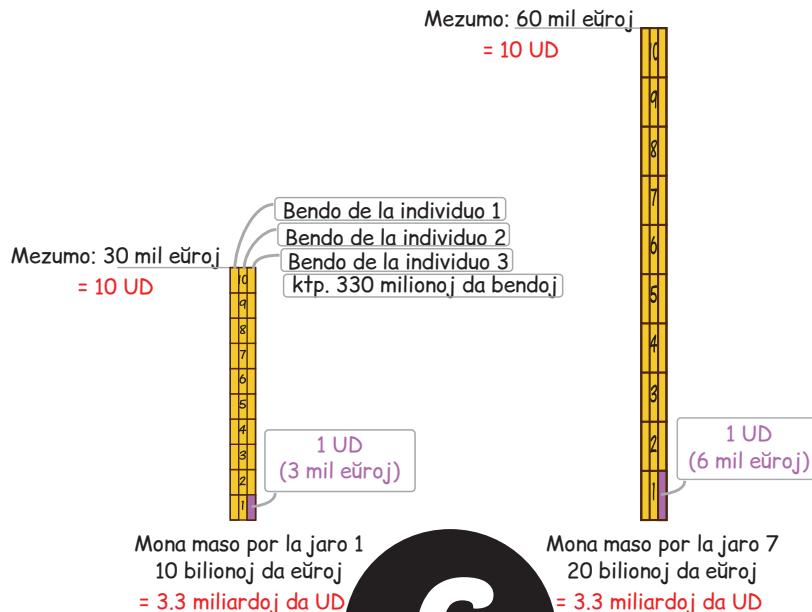

Kaj por koni la monan mason, sufiĉas multobligli la mezumon per 330 milionoj: tio estas 3,3 miliardoj da UD. Nun aŭ 7 jarojn poste, oni trovas ĉiam same.

Eliza

Jes ja, almenaŭ se la nombro de personoj ne ŝangigas! Oni diras, ke laŭ tiu referenco la mona maso estas stabila. Ĝia kresko estas nula, ĝi tute ne plu estas eksponenciala.

La feino

6

Kreskado

eksponenciala

3

Oni diras, ke estas kunkredo de 10% da nova mono. La sekventaj jaroj, tias denove kunkredo de 10% da mono.

$$\begin{array}{r}
 1\,000\,000 \quad | \quad 330 \\
 - 990 \\
 \hline
 10\,00 \\
 - 990 \\
 \hline
 100
 \end{array}$$

2

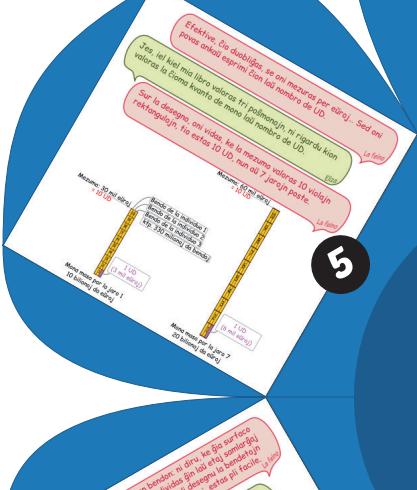
Mi ringas, en Turnejlo, se oni farus ilustracijon pri la barometro de la noto (Avenekom en aktuoj). Tio estis malfacile.

Ne estos kiel por kiel monon fimo offe. Se oni farus tio nur dum jarkonvenco, oni dovre lange konferencigaj al la tempo sennieta.

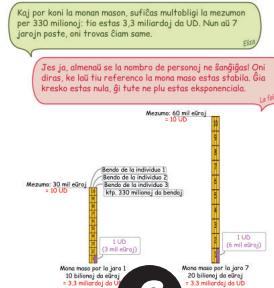
1

Rigore Hu! Et estas klenko! An ien pillegas? Si per 10% nesejte nur 100 en 1000, tio krescas po 10; du mil po 100;unu semajne po 10, per 10, on krescas po 12.5; tri semajne po 25, per 22, on krescas po 22.5; kaj tiel kreskado estas eksponenciala. On diras, ke la rapido kreskado estas eksponenciala.

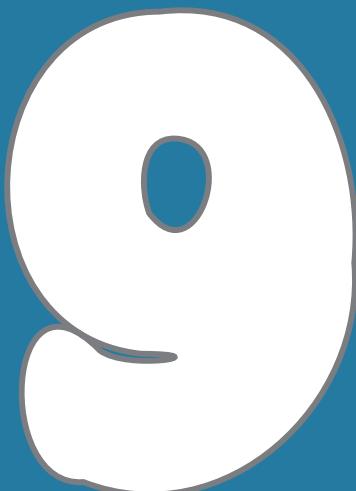
5

6

La UD

kiel referenco

1

Kalkulante per UD, oni uzis novan referencon, ĉu ne? Eliza

Jes. Oni povus uzi ankaŭ vian libron kiel referencon. Kiom valorus la UD laŭ nombro de libroj? La feino

La UD valoras 3 mil eŭrojn, kaj la libro 30 eŭrojn, estas 100-foje malpli. Estas kvazaŭ la UD valorus 100 librojn! Eliza

Ĉu vi kredas, ke tio farus sencon al ĉiu, se ili uzus libron kiel referencon? La feino

2

Mi kredas ne, miaj kamaradoj ne ŝatas legi...

Eliza

Kaj tie, vi rigardas la spaca dimension, sed estas ankaŭ la tempa dimensio: la libroj ne ĉiam ekzistis. Foje, iuj volas imponi siajn valorojn, ekzemple la oron aŭ la arĝenton, kiel referencon, tio estas nepravigebla kaj netolerebla!

La feino

Sed tiam... Estas nur unu referenco, kiu havas sencon por ĉiuj, tio estas la homo mem!

Eliza

3

Jes ja! Ekzemple, la mezuma rezervo de mono estas bazita sur la homo. Ankaŭ la UD, ĉar unu valoras 10% de la alia. Ili havas sencon por ĉiuj, kaj en ĉiu tempo.

La feino

Jes, la UD oni devas uzi kiel referencon! La libro valoras 100-foje malpli, tio estas kvazaŭ ĝi valorus 1 centimon da UD!

Eliza

Dorse de la libro, anstataŭ skribi «Prezo: 30 eŭroj», oni povas skribi «Prezo: 0,01 UD», kaj tio havos sencon por ĉiu individuo, kia ajn li/ŝi estas en la spaco kaj en la tempo.

La feino

Prezo: 0.01 UD

4 315730 031573

4

Sed oni scias, ke 7 jarojn poste la UD estos duobliginta... se la libro daŭre valoros 0,01 UD... tiam ĝi valoros 60 eŭrojn!

Eliza

Efektive, laŭ tiu referenco en eŭroj, oni diros, ke estis inflacio de la prezoj. Ĉu tio ŝokas vin?

La feino

5

Mi ne certas... la libro-kosto iris de 30 ĝis 60 eŭroj,
sed tio okazis, ĉar samtempe ĉiu ricevis egale multe da
poŝmono... do ĉu tio kompensas?

Eliza

Tio certe kompensas, ĉar ni scias, ka la mona maso restis
konstanta, kiam oni kalkulas laŭ nombro de UD! Kial vi
hezitas?

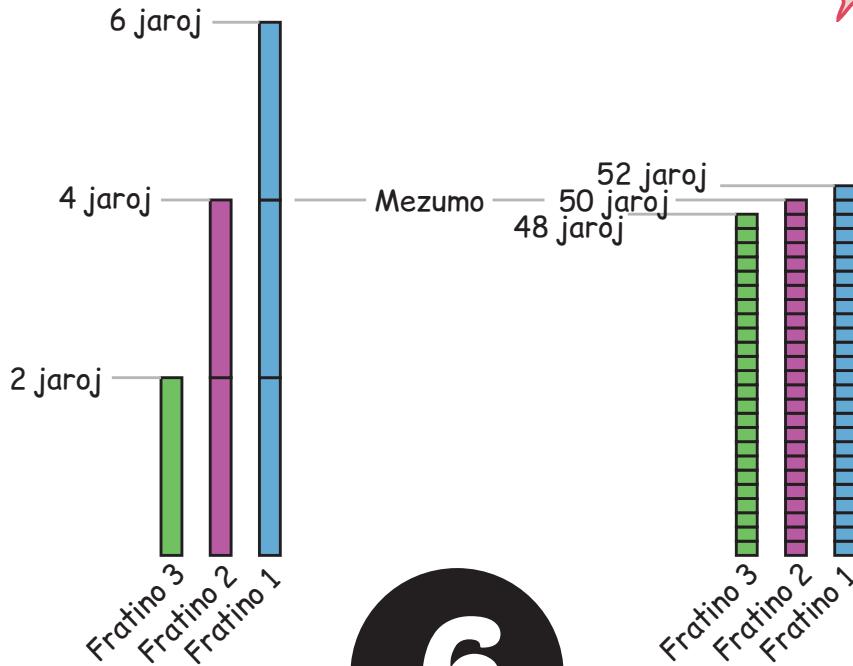
La feino

Estas strange... Tio rememorigas al mi la rakonton pri la tri fratinoj: estas dujara diferenco inter ĉiu, kaj kiam ili estis infanoj, la aĝo-diferenco ŝajnis grandega...

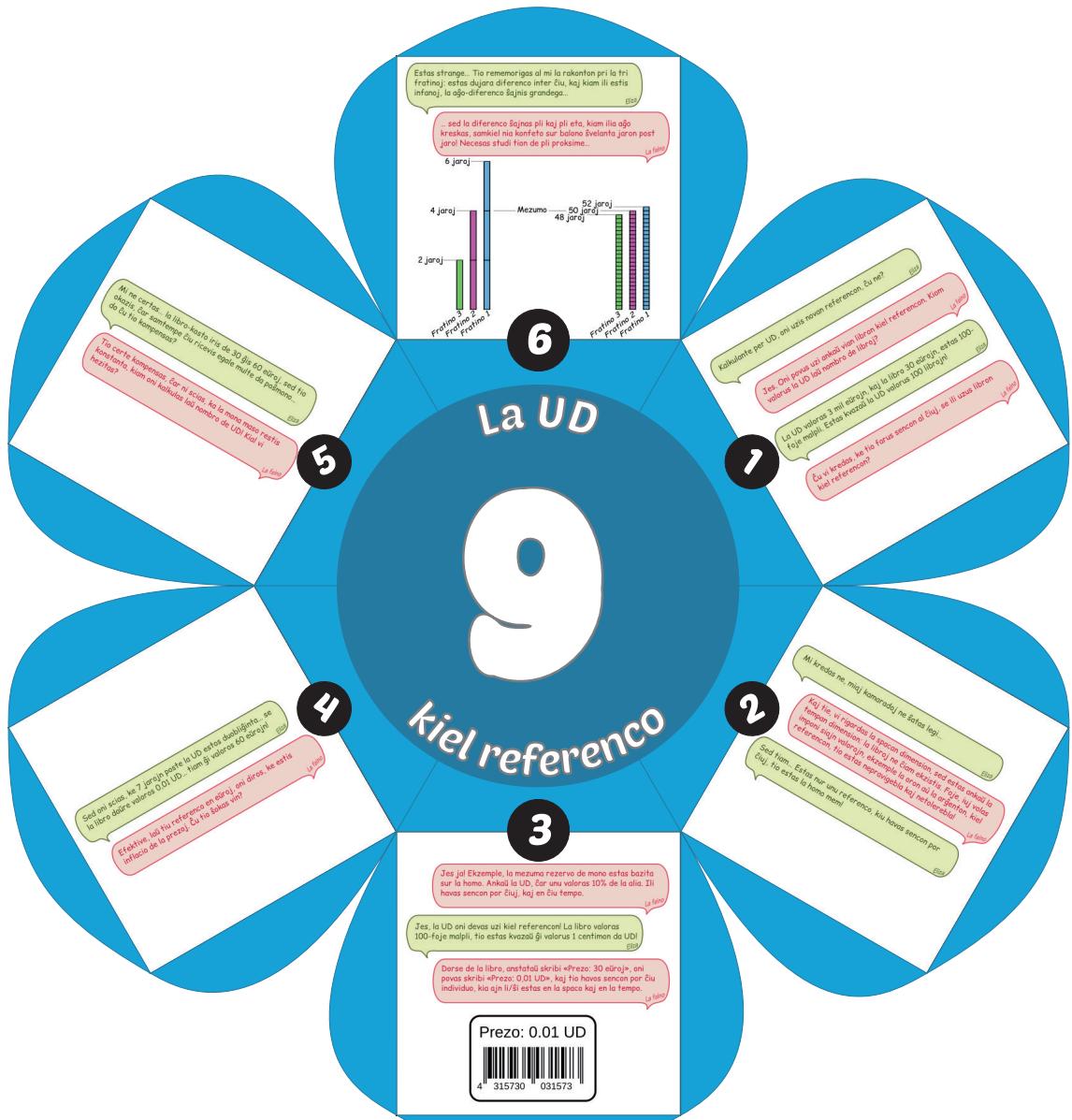
Eliza

... sed la diferenco ŝajnas pli kaj pli eta, kiam ilia aĝo kreskas, samkiel nia konfeto sur balono ŝvelanta jaron post jaro! Necesas studi tion de pli proksime...

La feino

6

Altiro

20

alla mezumo

Ni vidu tri kazojn. Unue: la persono, kiu havas la mezumon de 30 mil eŭroj, tio estas 10 UD, restas ĉe tiu mezumo de 10 UD, kio estas 33 mil eŭroj post eldono de la nova mono.

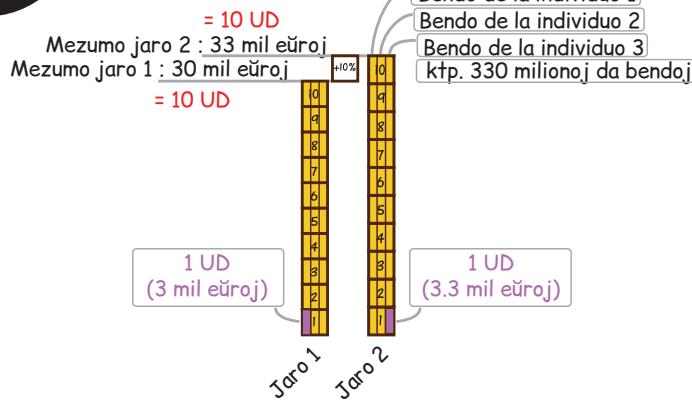
La feino

Oni vidis tion pri la elasta bendo: ĝi plilongiĝas, por ke la mezumo de 10 UD de la jaro 2 kongruu kun $10+1$ UD de la jaro 1.

Eliza

Tio memorigas ankaŭ pri la rakonto de la tri fratinoj: la dua havas la mezuman aĝon je 4 jaroj, kaj ŝi daŭre havos ĝin je 50 jaroj.

La feino

2

Due, tiu, kiu havas malpli ol la mezuma rezervo: post la kreado de la 10% de la nova mono, li restas sube de ĝi, sed iel ĝi alproksimiĝas al ĝi!

La feino

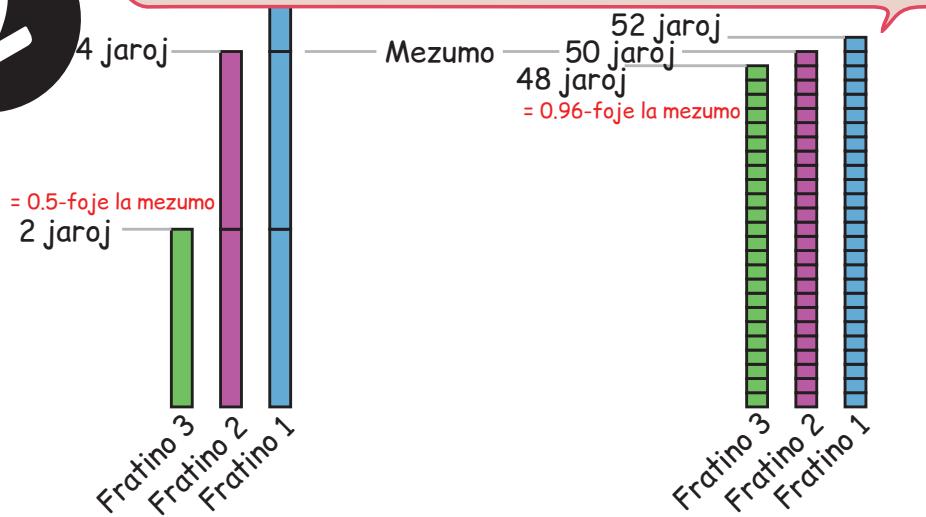
Oni ja vidis tion pri la tri fratinoj: la tria ŝajnas pli proksima al la mezuma aĝo jaron post jaro.

Eliza

6 jaroj

La du jaroj, kiuj mankas al ŝi, ŝajnas pli kaj pli etaj, samkiel la konfeto sur la ŝvel-balono.

La feino

3

Per la elasta bendo, oni vidas, ke tiu, kiu havas neniom da eŭroj je la komenco, havas 3 mil eŭrojn dum la jaro 2, sed daŭre mankas al li 30 mil eŭroj por atingi la mezumon. Krom ke la nombro de eŭroj kreskas kaj...

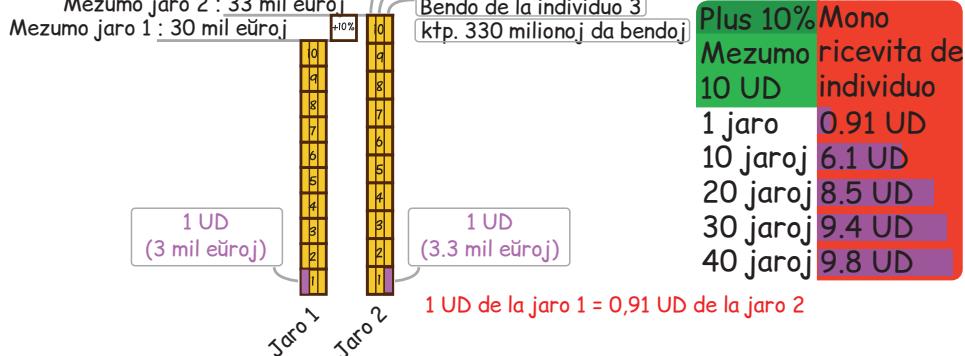
Eliza

... kaj tiuj 30 mil eŭroj ŝajnos pli kaj pli etaj! Fine, se oni kalkulas per UD, tiu individuo estos ricevinta 0,91 UD fine de la unua jaro; 8,5 fine de la 20-a; kaj 9,8 fine de la 40-a..,

La feino

Li ne atingas la mezumon de 10 UD, sed li estas tre proksima!

Eliza

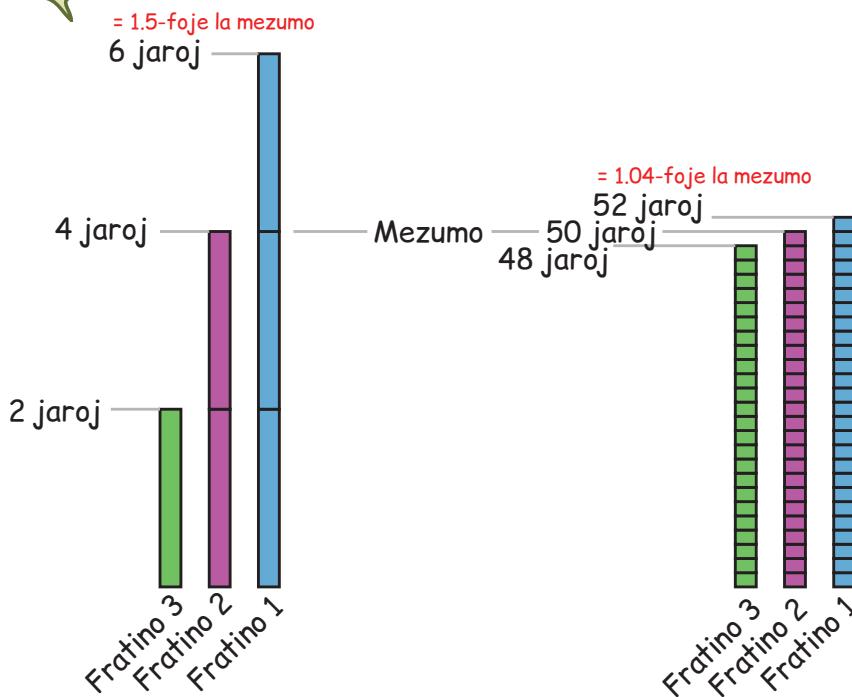

La feino

Trie, tiu, kiu havis pli ol la mezuma rezervo...

Estas iom same: li restas supre sed alproksimiĝas al ĝi.
 Ĉi-foje, estas same kiel pri la unua fratino.

Eliza

4

10

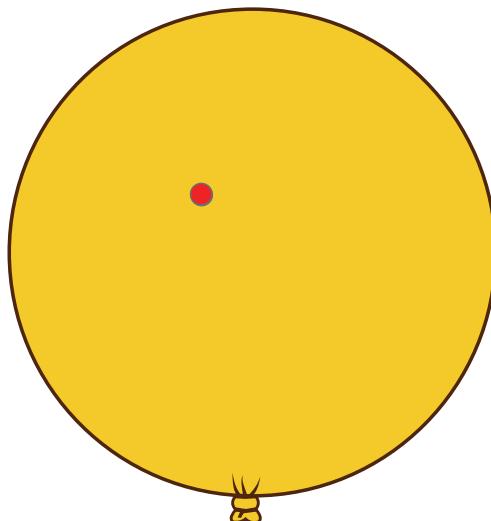
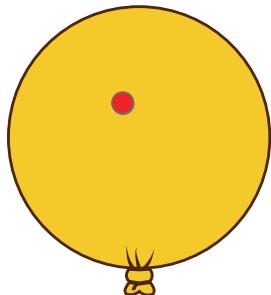
Rimarku la kazon de individuo, kiu posedus la tutan monan mason, kaj la aliaj neniom...

La feino

Jes, post kreado de 10% de novaj eŭroj, li havos nur 90% de la mono! Kaj ju pli la jaroj pasos, des pli lia rezervo de eŭroj ŝajnos eta kompare kun la tuto, kiel la konfeto sur la balono.

Eliza

5

Eta, sed ĝis kiu grado? Se oni faras la kalkulon, oni trovas, ke lia rezervo konsistigas nur 39% el la mona maso je la 10-a jaro; 15% ja la 20-a; 6% je la 30-a; kaj 2,5% je la 40-a...

La feino

Kapuĉa Robĉjo ja kontentos! Dank'al UD, se mia rezervo estas super la mezumo, ĝi ŝajnas malaltiĝi, dum se ĝi estas sube, ĝi ŝajnas altiĝi!

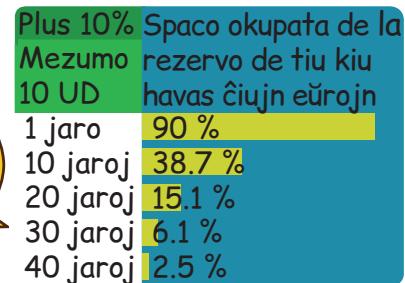
Eliza

Jes, ĉi-foje oni povas paroli pri virta cirklo.

La feino

Se mi havas malmulte da influo,
la UD altigas mian influon.

Se mi havas multe da influo,
la UD malaltigas mian influon.

6

The logo consists of a large, white, stylized number '10' centered on a teal circular background. Above the '10', the word 'Altiro' is written in a white, lowercase, sans-serif font. Below the '10', the words 'al la mezumo' are written in a white, lowercase, italicized, sans-serif font.

3

Per el bany bendo, em vides! Ke tu, kiu havas menon de eljuc' je la komenco, havis 3 mil eljuriq' dum la jaro 2, sed dobre manĝo ĉe 30 mil eljuriq' atingis la mezumon. Krom ke la nombro de eljuriq' kreskis ka-

Edu

Ke tu! Havis 30 mil eljuriq' pli kaj aliaj Fine, se oni kalkulas per UO, ĉu havis individuo ricevintan 0,91 UO Fine de la unua jaro; 8,5 Fine de la 2-a; kaj 9,8 Fine de la 40-a.

La Fino

Li ne atingas la mezumon de 10 UO, sed li estas pre frankime!

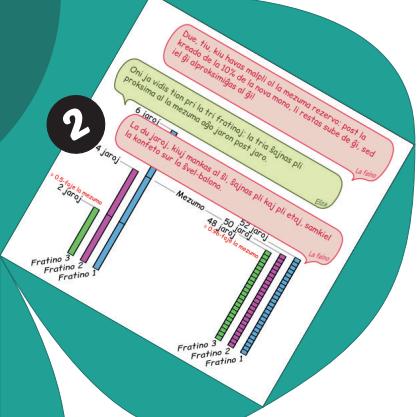
Menzo per 2 : 33 mil eljuriq'	Bendo de la individuo 1	Bendo de la individuo 2	Bendo de la individuo 3	Bendo de la individuo 4	Bendo de la individuo 5
Menzo per 1 : 30 mil eljuriq'	1 UO (3 mil eljuriq')				

3-jara
2-jara
1-jara

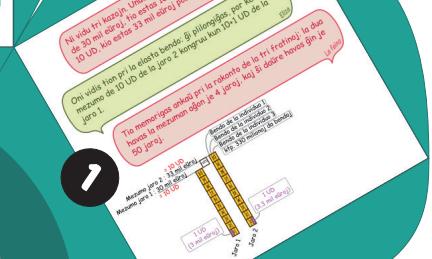
Menzo per 10 : 9,8 UO

Menzo per 10 : 9,8 UO

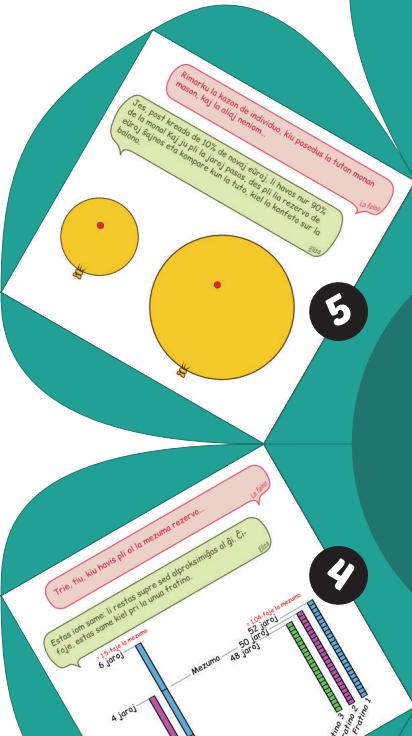
2

1

5

6

Pro tiu daŭra kreskado, rezervo de eŭroj, kiu ŝajnas granda iun tagon, ne plu estas tia iujn jarojn poste. Tio aspektas kiel lertaĵo por doni al ĝi limigitan vivdaŭron.

Eliza

1

Jes, limigita kaj ja fiksita! La homoj revas pri mono rezistanta al tempo, tio frankviligas ilin. Sed tio estas frenezajo! Nun, ni volas monon simila al homo, ambaŭ vivantaj laŭ sama ritmo. Kaj la procento de UD fiksas tiun ritmon.

La feino

Sekve, 10%, eble tio ne estas taŭga procento. Kiel ni faros por scii tion?

Eliza

2

Oni kalkulis la mezuman rezervon por individuo, sed nun oni bezonas ilian mezuman vivdaŭron: ĝi estas proksimume 80 jaroj.
La feino

Do por kalkuli taŭgan procenton, oni devas intervenigi tiun 80 ie... tio ne multe antaŭenigas nin...

Eliza

Ni dividu la 330 milionojn da individuoj en du partoj: tiuj, kiuj estas malpli ol 40-jaraj, ni nomu ilin la enirantoj...

La feino

... kaj la elirantoj, tiuj, kiuj estas pli ol 40-jaraj! Denove pri simetrio vi volas paroli!

Eliza

3

Vi vidis ĝuste. Post kvardek jaroj, oni jam kalkulis, ke la enirantoj ricevis preskaŭ siajn 10 UD. Tiu flanko de la simetrio estas akceptebla.

La feino

Jes, restas rigardotaj la elirantoj: post kvardek jaroj, ili ne plu estas tre multnombraj...

Eliza

Kaj la mono, kiu ekzistis, kiam ili estis parto de la enirantoj, kio ĝi fariĝis?

La feino

Fakte, oni jam kalkulis ĝin: post 40 jaroj, ankaŭ ĝi preskaŭ malaperis, ĝi konsistigas nur 2,5%.

Eliza

Plus 10% Mono Mezumo eldonita de la mona maso de 10 UD eniranto	Spaco okupata de la elirantoj
10 jaroj 6.1 UD	38,7 %
20 jaroj 8.5 UD	15,1 %
30 jaroj 9.4 UD	6,1 %
40 jaroj 9.8 UD	2,5 %

2,5%, tio estas prudenta valoro, ĉar la 40-an jaron oni povas taksi, ke la elirantoj estas malmultaj, sed ili daŭre konsistigas proksimume 2,5%.

La feino

Kial la elirantoj estus nur 2,5%?

Eliza

4

2,5 por 100, estas same kiel 1 por 40. Nu, oni povas taksi, ke ĉiujare sama proporcio da elirantoj malaperas.

La feino

Kaj sama proporcio dum 40 jaroj, tio signifas, ke 1 persono el 40 malaperas ĉiujare.

Eliza

Tiel estas. Oni do taksas, ke la 40-an jaron, restas nur unu lasta kvardekono el la elirantoj, tio estas 2,5%.

La feino

5

Oni povus refari la kalkulojn per aliaj valoroj por la procento, vidi la rezulton per 1%, 5% aŭ 20%?

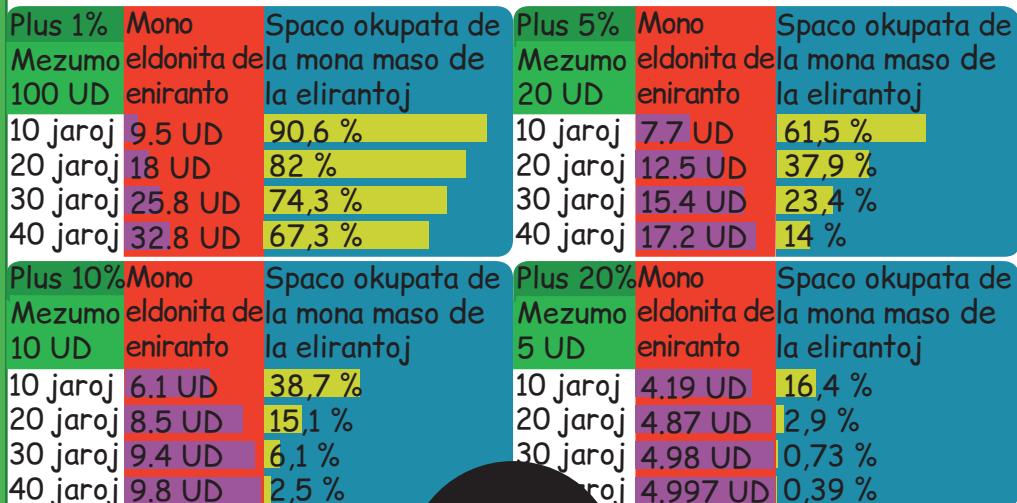
Eliza

Rigardu, la rezultoj estas en tiuj ĉi tabeloj: oni povas konстатi, ke 10% estas la valoro, kiu plej bone kongruas kun la simetrio, kiun oni elektis.

La feino

Des pli bone, 10 estas ja oportune!

Eliza

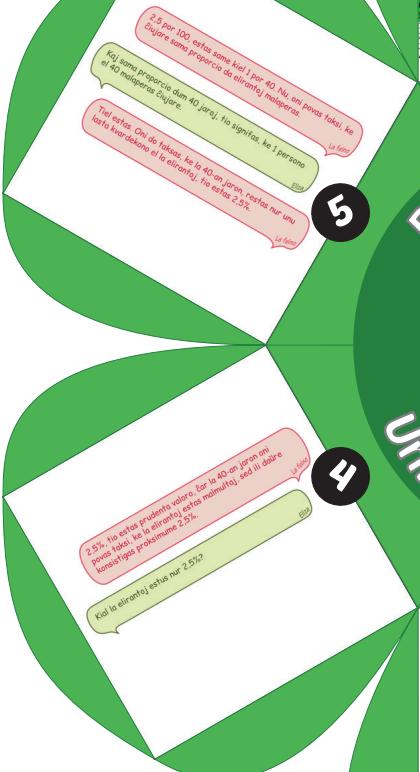
6

Procento de la Universala Dividendo

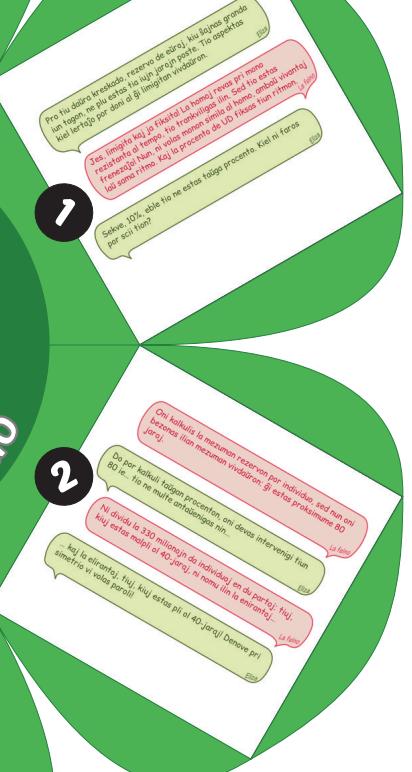
6

Oni povas refari lo kalkulojn per iluj valoroj per la procento.	
vidi la rezultojn por 1%, 5% kaj 20%.	
<i>Responde, li resufici seton en Huj ĉi tabeloj: oni povas konkrete, ke 10% estas ĉi valoro, kiu plej bone kongruas kun la simetrio, kiam oni elektis.</i>	
<i>Des pli bone, 10 estas ja oportune!</i>	
<i>Plus 10% Mono Spaco okupata de Mezumo elstaranta de la mono maso de 100 UD, konkreto de la elirantoj</i>	
10 jaroj	99.9 UD 90.6 %
20 jaroj	98.0 UD 82 %
30 jaroj	94.0 UD 73.9 %
40 jaroj	93.8 UD 67.3 %
<i>Plus 10% Mono Spaco okupata de Mezumo elstaranta de la mono maso de 100 UD, konkreto de la elirantoj</i>	
10 jaroj	98.0 UD 88.7 %
20 jaroj	94.0 UD 75.1 %
30 jaroj	94.0 UD 65.1 %
40 jaroj	93.8 UD 58.3 %
<i>Plus 20% Mono Spaco okupata de Mezumo elstaranta de la mono maso de 100 UD, konkreto de la elirantoj</i>	
10 jaroj	97.0 UD 64.4 %
20 jaroj	94.0 UD 2.9 %
30 jaroj	94.0 UD 0.73 %
40 jaroj	93.8 UD 0.37 %

5

1

2

Vi vidas ĝuste. Post kvardek jaroj, oni jam kalkulis, ke la enirantoj ĉiudire preskaŭ siaj 10 UD. Tiu flanko de la simetrio estas okupata.
Jes, restas rigardofaj la elirantoj: post kvardek jaroj, ili ne plu estas tre multombri...
Kaj la mono, kiu ekzistas, kiam ili estas parto de la enirantoj, kio ĝi farigas?
Fakte, oni jam kalkulis ĝin: post 40 jaroj, onkaŭ ĝi preskaŭ malaperis, ĝi konstistigas nur 2,5%.

3

Plus 10% Mono Spaco okupata de Mezumo elstaranta de la mono maso de 100 UD, konkreto de la elirantoj	
10 jaroj	99.9 UD 90.6 %
20 jaroj	98.0 UD 82 %
30 jaroj	94.0 UD 73.9 %
40 jaroj	93.8 UD 67.3 %

Libera mono

Fakte, la enirantoj, kiuj ricevas siajn UD, tio similas al heredaĵo, kiun lasas la elirantoj.

Eliza

Estas vere. Viaj prauloj transdonis al vi multajn aferojn, samkiel la ciferojn kaj literojn, kiujn ni uzas hodiaŭ. Vi ne devis labori por uzi ilin. Ĉio tio havas grandan valoron kaj ne pli apartenas al iuj ol al aliaj. Iel, la UD konsistigas tiun universalan heredaĵon.

La feino

1

2

Ĉu vi konas libron, kiu parolas pri ĉio tio?

Eliza

Mi konas unu titolata « La Teorio Relativa pri Mono » de Stéphane Laborde, publikigita sub libera licenco.

La feino

Mi konas la liberajn licencojn, kiam oni povas elŝuti, reuzi, reprinti, modifi, disdoni, kopii... la tekstojn aŭ la desegnojn! Dume, kion signifas tio « Teorio Relativa pri Mono »?

Eliza

3

Ni vidis kelkajn principojn pri simetrio. Aplikante ilin al la mono, ni sekvis tion, kion oni nomas la Teorio Relativa pri Mono. Ĝi ankaŭ diras, ke iu mono estas « ne libera », kiam ĝi ne konformiĝas al tiuj principoj, kaj kiam ĝia uzado ne estas ebla al ĉiu.

La feino

Tiu monoj « ne liberaj » estas vere nulaj: ili estas malbonaj iloj, ili malbone mezuras kaj deformas ĉion laŭ tre maljusta maniero. Sed ni vidis tion, kio necesus, por ke ili estu multe pli bonaj!

Eliza

Mi legis, ke ekzistas urboj, kiuj havas sian propran monon.
Eliza

Estas ĝuste! Iuj komprenis, ke ili havas ĉion por vivi en abundeco, krom ke ili troviĝas en malvirta cirklo, kiu iom post iom senigas ilian regionon je mono... Fronte al tiu mona sekiĝo, ili havis la ideon starigi sian propran monon.

La feino

4

12

Tiam do, jam ekzistas liberaj monoj!

Eliza

Ne vere. Iuj lokaj monoj estas nomataj « fandiĝantaj », tio signifas, ke la biletoj havas daton de eldono, kaj ke ilia valoro malkreskas monaton post monato. Sed neniu el ili entenas tiun ideo pri UD. Tamen, tio povus baldaŭ Ŝanĝigi: liberaj monoj estas prepariĝantaj!

La feino

5

Jes, sed vi scias, estas samkiel pri la liberaj licencoj:
multaj homoj ne konas ĉion tion...

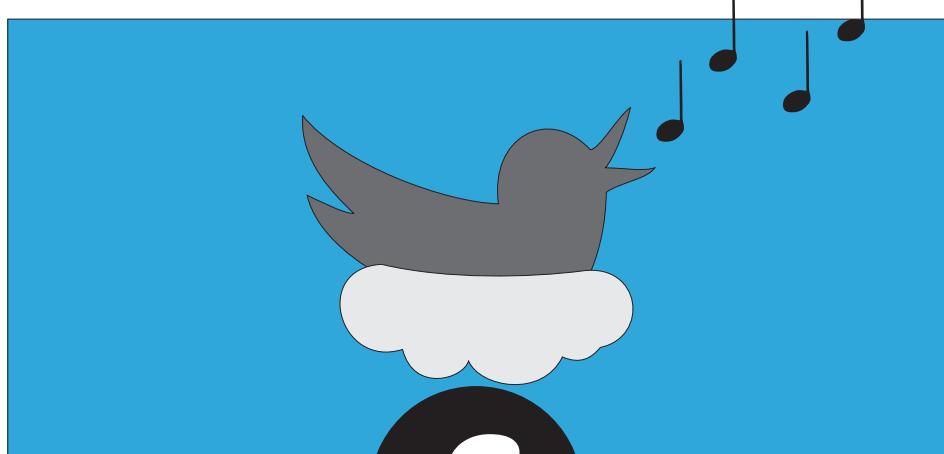
Eliza

Ne perdu esperon! Ĉar la sukceso de la liberaj licencoj
estas neneigebla kaj perfekte bildigis faman frazon:
« Unue ili ignoras vin, sekve ili mokas vin, poste ili
batalas kontraŭ vi, kaj fine vi venkas. »

La feino

Tiam la liberaj monoj venkos! Kaj oni kantos « Unu homo,
unu UD! »

Eliza

6

La Teorio Relativa pri Mono

kun Eliza kaj ŝia amikino la fejno

spica maljusteco
Tempta maljusteco

5

Universala Dividendo
Kreskado eksponentcia

8

Kreskado eksponentcia
Universala Dividendo

9

Altiro al la mezumo

10

Procento de la Universala Dividendo

11

Principo de simetrio

12

Libera mano

1

La mezuma rezervo

2

Rezervo de valoro

3

Rezervo de intereso

4

Enspezo

5

Diskon-
kalkul-
unuo

6

Spaco maljusteco

7

Tempta maljusteco

8

Spaco maljusteco

9

Tempta maljusteco

10

Spaco maljusteco

11

Tempta maljusteco

12

Spaco maljusteco

13

Tempta maljusteco

14

Spaco maljusteco

15

Tempta maljusteco

16

Spaco maljusteco

17

Tempta maljusteco

18

Spaco maljusteco

19

Tempta maljusteco

20

Spaco maljusteco

21

Tempta maljusteco

22

Spaco maljusteco

23

Tempta maljusteco

24

Spaco maljusteco

25

Tempta maljusteco

26

Spaco maljusteco

27

Tempta maljusteco

28

Spaco maljusteco

29

Tempta maljusteco

30

Spaco maljusteco

31

Tempta maljusteco

32

Spaco maljusteco

33

Tempta maljusteco

34

Spaco maljusteco

35

Tempta maljusteco

36

Spaco maljusteco

37

Tempta maljusteco

38

Spaco maljusteco

39

Tempta maljusteco

40

Spaco maljusteco

41

Tempta maljusteco

42

Spaco maljusteco

43

Tempta maljusteco

44

Spaco maljusteco

45

Tempta maljusteco

46

Spaco maljusteco

47

Tempta maljusteco

48

Spaco maljusteco

49

Tempta maljusteco

50

Spaco maljusteco

51

Tempta maljusteco

52

Spaco maljusteco

53

Tempta maljusteco

54

Spaco maljusteco

55

Tempta maljusteco

56

Spaco maljusteco

57

Tempta maljusteco

58

Spaco maljusteco

59

Tempta maljusteco

60

Spaco maljusteco

61

Tempta maljusteco

62

Spaco maljusteco

63

Tempta maljusteco

64

Spaco maljusteco

65

Tempta maljusteco

66

Spaco maljusteco

67

Tempta maljusteco

68

Spaco maljusteco

69

Tempta maljusteco

70

Spaco maljusteco

71

Tempta maljusteco

72

Spaco maljusteco

73

Tempta maljusteco

74

Spaco maljusteco

75

Tempta maljusteco

76

Spaco maljusteco

77

Tempta maljusteco

78

Spaco maljusteco

79

Tempta maljusteco

80

Spaco maljusteco

81

Tempta maljusteco

82

Spaco maljusteco

83

Tempta maljusteco

84

Spaco maljusteco

85

Tempta maljusteco

86

Spaco maljusteco

87

Tempta maljusteco

88

Spaco maljusteco

89

Tempta maljusteco

90

Spaco maljusteco

91

Tempta maljusteco

92

Spaco maljusteco

93

Tempta maljusteco

94

Spaco maljusteco

95

Tempta maljusteco

96

Spaco maljusteco

97

Tempta maljusteco

98

Spaco maljusteco

99

Tempta maljusteco

100

Spaco maljusteco

101

Tempta maljusteco

102

Spaco maljusteco

103

Tempta maljusteco

104

Spaco maljusteco

105

Tempta maljusteco

106

Spaco maljusteco

107

Tempta maljusteco

108

Spaco maljusteco

109

Tempta maljusteco

110

Spaco maljusteco

111

Tempta maljusteco

112

Spaco maljusteco

113

Tempta maljusteco

114

Spaco maljusteco

115

Tempta maljusteco

116

Spaco maljusteco

117

Tempta maljusteco

118

Spaco maljusteco

119

Tempta maljusteco

120

Spaco maljusteco

121

Tempta maljusteco

122

Spaco maljusteco

123

Tempta maljusteco

124

Spaco maljusteco

125

Tempta maljusteco

126

Spaco maljusteco

127

Tempta maljusteco

128

Spaco maljusteco

129

Tempta maljusteco

130

Spaco maljusteco

131

Tempta maljusteco

132

Spaco maljusteco

133

Tempta maljusteco

134

Spaco maljusteco

135

Tempta maljusteco

136

Spaco maljusteco

137

Tempta maljusteco

138

Spaco maljusteco

139

Tempta maljusteco

140

Spaco maljusteco

141

Tempta maljusteco

142

Spaco maljusteco

143

Tempta maljusteco

144

Spaco maljusteco

145

Tempta maljusteco

146

Spaco maljusteco

147

Tempta maljusteco

148

Spaco maljusteco

149

Tempta maljusteco

150

Spaco maljusteco

151

Tempta maljusteco

152

Spaco maljusteco

153

Tempta maljusteco

154

Spaco maljusteco

155

Tempta maljusteco

156

Spaco maljusteco

157

Tempta maljusteco

